

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้สื่อสารกันในสังคม ภาษาของกลุ่มสังคมโดยอมตะซ่อนให้เห็นถึงคุณสมบัติ และเอกลักษณ์ของสังคมนั้น ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่มีความหลากหลายของภาษา มีการแปรของภาษาตามถิ่นที่อยู่อาศัยเรียกว่า ภาษาถิ่น (regional dialect) ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาไทยถิ่นอีสาน มีการแปรของภาษาตามปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ภาษาชนชั้น ภาษาผู้ชาย-ภาษาผู้หญิง ภาษาเด็ก-ภาษาผู้ใหญ่ และมีการแปรของภาษาตามหน้าที่เรียกว่า ทำเนียบของภาษา (register) ได้แก่ ภาษากฎหมาย ภาษาธุรกิจ ภาษาวิทยาศาสตร์ ภาษาแพทย์ ภาษาช่าง และภาษาข่าว หรือภาษาหนังสือพิมพ์ เป็นต้น (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540 : 4 - 56)

ภาษาข่าว หรือภาษาหนังสือพิมพ์เป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากภาษาหน้าที่ หรือ ทำเนียบภาษาอื่นๆ มีผู้สังเกตว่า วรรณกรรมหนังสือพิมพ์มีลักษณะแตกต่างจากวรรณกรรมประเภทอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน จะมีลักษณะของวรรณกรรมที่พิเศษแตกต่างจากวรรณกรรมอื่นๆ เพราะหนังสือพิมพ์เป็นวรรณกรรมที่ต้องผลิตออกมาให้ทันกับเวลา กับความเป็นไป หรือเหตุการณ์ในปัจจุบัน ฉะนั้นการใช้ถ้อยคำในการพาดหัวใหญ่ พาดหัวรอง ไปจนถึงการสรุปข่าวโดยละเอียดการเสนอข้อมูลวิพากษ์วิจารณ์ในคอลัมน์ต่างๆ จะมีลักษณะที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ข้อที่น่าพิจารณาในวรรณกรรมหนังสือพิมพ์รายวันคือ ผู้อ่านต้องแยกได้ว่า ข้อความใดเป็นข้อเท็จจริง และข้อความใดเป็นความคิดเห็น มิฉะนั้นแล้วการศึกษาวรรณกรรมหนังสือพิมพ์รายวันจะไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (บุญยงค์ เกศเทศ, 2525 : 48)

นอกจากนี้ยังมีผู้สังเกตเห็นว่า ภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์ มักจะเป็นตัวอย่างให้ผู้อ่าน หนังสือพิมพ์ทั่วไปนำไปใช้โดยไม่รู้ตัว และไม่รู้ว่าจะถูกหรือผิด ในวงการศึกษาดังยอมรับกันว่า ภาษาในหนังสือพิมพ์ ทั้งรูปแบบ วิธีเขียน การใช้ถ้อยคำ ไวยากรณ์ และการสะกดการันต์ มีอิทธิพลเหนือนักเรียน นิสิต และนักศึกษา ยิ่งกว่าครูอาจารย์ที่สอนภาษาไทยเสียอีก ดังนั้นภาษาในหนังสือพิมพ์จึงมีบทบาท และมีอิทธิพลในทางให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกระดับทั้งใน และนอกโรงเรียน (สนั่น ปัทมะทิน, 2535 : 83)

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเจาะพิเศษประเภทข่าวอาชญากรรมมีความแตกต่างไปจากภาษาที่ใช้ในการนำเสนอข่าวธรรมดา เพราะการนำเสนอข่าวเจาะพิเศษ มีรูปแบบการรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวนขุดเจาะเรื่องราวหาข้อเท็จจริงมาตีแผ่อย่างต่อเนื่องตามเหตุการณ์ มุ่งให้ผู้อ่านเข้าใจต้นตอของเหตุการณ์ตามข้อเท็จจริง (มาลี บุญศิริพันธ์, 2537 : 34) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ

ศึกษาว่า ในการนำเสนอข่าวเจาะพิเศษประเภทข่าวอาชญากรรม มีการใช้วลีลาอย่างไร โดยเฉพาะการใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหาร ภาพพจน์ และการลำดับความ การที่เลือกศึกษาข่าวในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เพราะเห็นว่าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์เป็นหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณ (Popular Newspapers) ประเภทประชานิยมฉบับหนึ่ง และยังมีผู้ใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเจาะพิเศษอย่างจริงจัง

ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษากำหนดนำเสนอข่าวเจาะพิเศษประเภทอาชญากรรมอย่างละเอียด โดยการศึกษาวลีลาในเรื่องของการใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหารภาพพจน์ และการลำดับความ เพื่อจะได้ทราบว่าวลีลาในการนำเสนอข่าวเจาะพิเศษประเภทข่าว อาชญากรรมของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์เป็นอย่างไร และทำให้ทราบถึงลักษณะของภาษาข่าว ซึ่งเป็นทำเนียบภาษาหนึ่งในภาษาไทยได้อย่างชัดเจน

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยทางการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวลีลา

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2540 : 70 - 75) ให้ความหมายวลีลาคือ เป็นรูปแบบการใช้ภาษาแบบใดแบบหนึ่งซึ่งแตกต่างจากการใช้แบบอื่นโดยปริบท หรือสถานการณ์การใช้

---

¹ หนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณคือ หนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญต่อข่าวประเภทเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น เช่น ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวอาชญากรรม ข่าวบันเทิง เป็นที่นิยมสำหรับผู้อ่านในระดับกลางลงไป เนื้อหาอ่านเข้าใจได้ทันที การจัดหน้าก่อนข้างฉลาด พาดหัวตัวโตเน้นภาพประกอบในการจูงใจผู้อ่าน และมุ่งปริมาณการจำหน่ายให้มากที่สุดสนองรสนิยมผู้อ่านส่วนใหญ่ภาษา โดยกล่าวว่าคนส่วนใหญ่จำแนกวลีลาเป็น 2 ระดับได้แก่ วลีลาเป็นทางการ และวลีลาไม่เป็นทางการ ถ้าแบ่งให้ละเอียดจะได้ 5 ระดับคือ วลีลาแบบตายตัว วลีลาแบบเป็นทางการ วลีลาแบบปรึกษาหารือ วลีลาแบบเป็นกันเอง และวลีลาแบบสนิทสนม วลีลาที่ต่างกันหรือการแปรของภาษาดังกล่าวเป็นการใช้รูปภาษาให้เหมาะสมตามสถานการณ์ ซึ่งมีปัจจัย 4 ประการได้แก่ กาลเทศะ เรื่องที่พูด ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และทัศนคติของผู้พูด

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2540) ศึกษาเรื่อง “ รั้วม้วจันโวหารไทย ” เกี่ยวกับ ลักษณะคำสอน และภาษาที่ใช้สอนธรรมะของพระภิกษุผู้มีบทบาทสำคัญในสังคม และการใช้ภาษาเผยแผ่พุทธธรรม ทำให้พบความแตกต่างทางด้านรั้วม้วจันโวหารว่า พระพยอมกัลยาโณ ใช้ภาษาพูดที่มีคำแสดง ภาษา

ต่างประเทศ และคำที่ต่ำกว่าภาษาปกติแทรกอยู่ ภาษาที่ใช้เป็นภาษาที่ตรงชัดเจน ได้ความรู้ลึกดี นำฟัง มีการใช้คำเปรียบเทียบเล่นคำ และสร้างคำเปรียบเทียบใหม่ พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทภิกขุ) ใช้ภาษาที่เป็นภาษาพูดมากแต่เป็นภาษาพูดที่สุภาพ การพูดขาดการจัดลำดับความในเรื่องที่พูดให้รัดกุม ในบางครั้งขยายออกไปจนไกลประเด็นมาก การพูดเป็นลักษณะ “คุยธรรมะสู่กันฟัง” พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) มีการใช้ภาษาพูดที่มีการเรียบเรียงถ้อยคำ และความคิดเป็นลำดับดีคล้ายภาษาเขียน มีการเลือกใช้คำศัพท์ และการวิเคราะห์ความหมาย การใช้คำภาษาอังกฤษ การบัญญัติศัพท์ที่แปลกใหม่ และการใช้คำไทยในการอธิบาย ใช้ประโยคสั้น ๆ และพูดซ้ำ ๆ พระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต) มีลักษณะการใช้ภาษาที่ไม่แตกต่างกันระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียนคือ มีลักษณะที่เป็นภาษาวิชาการในการบรรยายธรรมะ แบ่งประเด็นหลัก ประเด็นย่อยชัดเจน มีความกระชับ รัดกุม เป็นวิธีการที่นักวิชาการใช้ในปัจจุบัน ธีมวัจฉาโฆหารของทั้งสี่ท่านแสดงให้เห็นการใช้ภาษาที่เหมาะสมแก่ธรรมะ ในแต่ละระดับ ซึ่งสามารถจะพัฒนาเป็นวิธีการสอนศีลธรรมให้เหมาะแก่ผู้เรียนทั้งในแง่ของเนื้อหา และการใช้ภาษา

พัชรีย์ จำปา (2539) ศึกษาเรื่อง “ วจนลีลาในวรรณกรรมสำหรับเด็ก ” เกี่ยวกับกลวิธีการใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหารภาพพจน์ อลังการความเปรียบเทียบ และการเชื่อมประโยคปริบทให้เป็นเอกภาพ พบว่า มีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำ การใช้ประโยค การเรียงลำดับความ การใช้ภาพพจน์ และการใช้คำคู่ขนาน มุ่งให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน และเพื่อให้เด็กจดจำ นำคติธรรมคำสอนที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ในเรื่อง ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาข่าว

จำนง วิบูลย์ศรี และดวงทิพย์ วรพันธุ์ (2526) ศึกษาเรื่อง “ ภาษากับมวลชน : วัฒนาการของภาษาเพื่อเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ไทย ” พบว่าภาษาไทยที่ใช้ในการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ภาษาไทยมีท่วงทีลีลาแตกต่างออกไปหลายรูปแบบ ภาษาที่ใช้ในการเขียนข่าวเป็นภาษาอีกรูปแบบหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจากภาษามาตรฐานมีใช้น้อยรูปแบบภาษาในหนังสือพิมพ์เป็นลักษณะภาษาที่มีแบบเฉพาะของตนเอง ผู้เขียนข่าวต้องทำงานแข่งกับเวลาจึงมักมีข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษาไทย

ศรีจันทร์ วิชาติตรง (2524) ศึกษาเรื่อง “ ลักษณะภาษาไทยที่ใช้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างปีพุทธศักราช 2519 - 2521 ” ได้ศึกษา ลักษณะภาษาโฆษณาเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านในเรื่องของ การใช้คำ ชนิด และโครงสร้างของวลี โครงสร้างของประโยค พบว่า การใช้คำในภาษาโฆษณา มี 43 ลักษณะ มีการใช้วลีในภาษาโฆษณา 5 ชนิด มีโครงสร้างกริยาวลีในภาษาโฆษณาที่เหมือนกับภาษามาตรฐาน 8 แบบ และมีประโยคในภาษาโฆษณา 3 ชนิด

ศักดิ์สิทธิ์ ลิ้มกุลาคมน์ (2534) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีการใช้คำในภาษาโฆษณาภาษาไทยทางโทรทัศน์ และนิตยสารไทย” พบว่า ภาษาโฆษณาเป็นภาษาเฉพาะกิจประเภทหนึ่ง ที่มีกลวิธีการใช้ถ้อยคำภาษาที่แตกต่างไปจากภาษาปกติได้แก่ การใช้คำสัมผัส การซ้ำรูปคำ การใช้คำสแลง การใช้คำภาษาต่างประเทศ และการใช้คำที่มีความหมายไม่สอดคล้องกัน กลวิธีการใช้คำดังกล่าวมีลักษณะแตกต่างกันไปตามสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อนิตยสาร และยังคงแตกต่างกันในการโฆษณาสินค้าแต่ละประเภทด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาลักษณะ และการแปรของวัจนลีลาในการนำเสนอข่าวเจาะพิเศษประเภทข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

กรอบความคิด

วัจนลีลาในการนำเสนอข่าวเจาะพิเศษประเภทข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ มีการใช้ลีลาภาษาแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเนื้อหาซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

ข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการโจรกรรม จี้ ปล้น ลักขโมย และตมตุ่น

ข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการข่มขืน

ข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการฆาตกรรม

ลีลาการใช้ภาษาทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวนี้จะแตกต่างกันในด้าน การใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหารภาพพจน์ และการลำดับความ

ความสำคัญและประโยชน์

1. ทำให้ทราบวัจนลีลาในการนำเสนอข่าวเจาะพิเศษด้านข่าวอาชญากรรม
2. เป็นแนวทางในการศึกษาวัจนลีลาในวรรณกรรมประเภทอื่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาข่าวเจาะพิเศษประเภทข่าวอาชญากรรมในคอลัมน์ “สื่อกู๊ปเด็ดข่าวดัง” ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ตั้งแต่ฉบับวันที่ 1 มกราคม 2540 ถึงฉบับวันที่ 31 ธันวาคม 2540 โดยแยกเป็นประเภทตามเนื้อหาข่าว ดังนี้

ข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการโจรกรรม จี้ ปล้น ลักขโมย และตมตุ่น

ข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการข่มขืน

ข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการฆาตกรรม

ทั้งนี้ ในการแบ่งประเภทข่าวอาชญากรรม ได้ใช้ตามลักษณะความผิดตามกฎหมายบัญญัติ ได้แก่ ความผิดต่อทรัพย์ ความผิดต่อเพศ และความผิดต่อชีวิต (ประธาน วัฒนวาณิชย์, 2537 : 57-60)

2. เลือกววิเคราะห์ข้อมูลข่าวเจาะพิเศษประเภทข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์เพราะเป็นหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณ ประเภทประชาชนนิยมจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่ามีความถี่สม่ำเสมอในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม ดังนั้นหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จึงเหมาะสมที่จะเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทนี้

3. ศึกษาข้อมูลวัจนลีลาเฉพาะกลวิธีการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหาร ภาพพจน์ และการลำดับความเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข่าวที่นำมาศึกษาเป็นข่าวเจาะพิเศษด้านข่าวอาชญากรรมในคอลัมน์ “สื่อบุเดือดข่าวดัง” ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในหน้า 2 ของหนังสือพิมพ์รายวันเดลินิวส์ คอลัมน์นี้อาจมีผู้เขียนหลายคน การใช้ภาษาของแต่ละคนอาจแตกต่างกัน แต่ให้ถือว่าทุกคนได้ใช้ลีลาการเขียนตามวิธีการเขียนข่าวเจาะพิเศษประเภทข่าวอาชญากรรมเหมือนกัน การวิจัยครั้งนี้จะไม่พิจารณาถึงความแตกต่างในลีลาการเขียนของแต่ละบุคคล

นิยามศัพท์เฉพาะ

วัจนลีลา (Styles) หมายถึง รูปแบบการใช้ภาษาแบบใดแบบหนึ่ง ซึ่งเหมาะสมตามบริบทหรือสถานการณ์การใช้ภาษา

ข่าวเจาะพิเศษ (Scoops) หมายถึง การรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวน ขุดเจาะเรื่องราวหาข้อเท็จจริงมาตีแผ่อย่างต่อเนื่องตามเหตุการณ์

อาชญากรรม (Crime) หมายถึง การกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้คือ ความผิดต่อทรัพย์ ได้แก่ การโจรกรรม ความผิดต่อเพศ ได้แก่ การข่มขืน ความผิดต่อชีวิต ได้แก่ การฆาตกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วจนลีลาของข่าวเจาะพิเศษประเภทข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยลักษณะนี้ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538 : 21-22) อธิบายว่า การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยที่เน้นการหารายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มประชากร ที่ทำการศึกษา ที่จะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องนั้น ๆ การวิจัยในครั้งนี้ มีการศึกษา แบบวิเคราะห์วรรณกรรม และเสนอผลการวิจัยออกมาในรูปของการพรรณนาวิเคราะห์ การใช้กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538 : 93) ให้ความหมาย วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงว่า เป็นการเลือกกรณีที่คิดว่าสามารถเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมายได้ ผู้ทำการวิจัยเลือกมาเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในการศึกษาบางครั้งไม่จำเป็นต้องศึกษากลุ่มประชากร ทั้งหมด ผลที่ได้จะเหมือนกับการศึกษาทั้งกลุ่มประชากร (วีรวรรณ ชินะตระกูล, 2533 : 27) วิธีการวิเคราะห์มีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. สัมรวจ และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับวจนลีลาตลอดจนเอกสาร และงานวิจัย เพื่อประมวลความรู้ ความคิด และวิธีการวิเคราะห์

2. เก็บรวบรวมข้อมูล อ่าน และศึกษาข่าวเจาะพิเศษประเภทข่าวอาชญากรรมในคอลัมน์ “สื่อบัดเด็ข่าวดัง” หน้าที่ 2 ของหนังสือพิมพ์รายวันเดลินิวส์ ตั้งแต่ฉบับวันที่ 1 มกราคม 2540 ถึงฉบับวันที่ 31 ธันวาคม 2540 เฉพาะที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในส่วนภูมิภาค จำนวน 50 ข่าว โดยจำแนกตาม ลักษณะเนื้อหาข่าว เป็น 3 ประเภท ดังนี้

ข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการจับกุม ลักขโมย โจรกรรม และตมตุนจำนวน 20 ข่าว

ข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการข่มขืน จำนวน 10 ข่าว

ข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการฆ่า จำนวน 20 ข่าว

เนื่องจากข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการข่มขืน มีการเสนอข่าวลักษณะนี้น้อยกว่า ข่าวอาชญากรรมอื่น จึงสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมาจำนวน 10 ข่าว แล้วคัดลอกข้อมูลการแปรของ วจนลีลาประเภทต่าง ๆ มาเพื่อการศึกษา

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวม และจัดระเบียบ เพื่อดูการแปรของวจนลีลาในด้าน การใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหารภาพพจน์ และการลำดับความ

4. สรุป และอภิปรายผล โดยเสนอรายงาน และผลการศึกษากการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุป

4.2 นำผลที่ได้มาอภิปรายผล แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ